

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 25/23
22.3.2023.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... бр. ..., чији је пуномоћник Зоран Јаковљевић, адвокат из Београда, Трговачка бр. 16а, ТЦ “Мондо”, локал К, против тужених “Ringier Serbia” д.о.о. Београд, са седиштем у Београду, Косовска бр. 10 и Предрага Михаиловића из Београда, Косовска бр. 10, чији је заједнички пуномоћник Душан Стојковић, адвокат из Београда, Његошева бр. 28, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 624/21 од 11.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.3.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 624/21 од 11.10.2022. године у ставу првом изреке, у делу става другог изреке којим је обавезан тужени Предраг Михаиловић из Београда да о свом трошку без коментара и одлагања објави увод и изреку ове пресуде у наредном штампаном издању дневних и периодичних новина “Блиц” сходно Закону о заштити података о личности а најкасније следећег дана од дана правноснажности пресуде и у ставу трећем изреке, и жалба тужених се **ОДБИЈА** као неоснована.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па су обавезани тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед повреде угледа, части и права личности, солидарно исплате износ од 30.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.10.2022. године до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да о свом трошку без коментара и без одлагања објави увод и изреку ове пресуде у наредном штампаном издању дневних и периодичних новина “Блиц” сходно Закону о заштити података о личности а најкасније следећег дана од дана правноснажности пресуде под претњом принудног извршења, док је тужбени захтев у преосталом делу којим је тужилац тражио да се објави пресуда у целости, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке

обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно исплате износ од 35.400,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавили тужени побијајући је из свих законских разлога у ставу првом, у усвајајућем делу става другог изреке и ставу трећем изреке, како то произилази из садржине жалбе.

Тужилац је одговорио на жалбу тужених.

Испитујући првостепену пресуду у побијаном делу у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), који се сходно примењује на основу одредбе члана 131 Закона о јавном информисању и медијима (“Службени гласник РС”, бр. 83/2014 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да жалба тужених није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се ожалбена пресуда морала укинути. Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју тужени неосновано указују жалбом. Изрека првостепене пресуде је јасна у побијаном делу и у складу са разлозима образложења, а у пресуди су наведени јасни и непротивречни разлози о свим битним чињеницама, који нису у противречности са изведеним доказима, због чега пресуда нема недостатака због којих се не може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, дана године у дневном листу “Блиц”, тираж бр. ... чији је издавач тужени “Ringier Sebja“ d.o.o. Београд, а тужени Предраг Михаиловић из Београд главни и одговорни уредник у време објављивања текста, на насловној страни објављен је наслов: “.. користе жене за ...”, испод ког наслова је објављена фотографија тужиоца са наднасловом: “...”. На страни... објављен је текст под насловом: “... користе исти метод” и наднасловом: “Жртве не само што занемарују, већ покушавају да ...” и поднасловом: “Бране их жене”. У тексту се наводи: “...у јавности користе исти метод како би се одбранили од оптужби за ... - жене. Кад је тешко - жене. Овом логиком водила су се ... који су осуђени или се терете за су жене из ... браниле пред судом, због ... стотине њих подносе тужбу против жене која је изнела оптужбе у јавност, ...бране супруга и Поставља се питање да ли све те жене слободном вољом бране ...? И зар није логичније да пре покажу солидарност са другим женама, ...? Нажалост, одговор је - не. Не, ако су уцењене, условљене, уплашене за егзистенцију, за своју безбедност, или чак живот. Или жељне пажње јавности”. У даљем тексту су наводи о ..., а у делу текста који се односи на, наводи се: “Ова тактика се очигледно допала и ..., кога је ... оптужило за..., међу којима и И у одбрану ... стале су жене. Прво је његова ..., што се негде и могло очекивати, стала у одбрану ..., па смо недавно имали прилику да читамо њену велику исповест. У њој смо читали како је, да му нису дали “прилику да каже иједну реч”... су, наравно, опет потпуно занемарене, чак се у њима траже разлози за оптужбе, за које се, наравно тврди да су лажне, па се чак помиње да је што је велики скандал. Затим смо чули и како ... бране бројне мајке ..., који, као “нису сигурни шта се десило, али су сигурни да... то никад не

би...”. На страни ...објављена је фотографија тужиоца са описом: “...”. На страни ... уз опис “...” наводи се: “Занимљива је потреба појединих жена из јавне сфере које, као по правилу, скачу у одбрану У тим одбранама предњаче” У даљем тексту преносе се речи Аутор текста је екипа “Блиц-а”. Пре објављивања текста, аутори текста нису контактирали тужиоца, нити је тужилац контактирао тужене након објаве ради објављивања одговора.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право садржано у одредбама чланова 5, 9, 15, 73, 79, 112, 115 и 117 Закона о јавном информисању и медијима и чланом 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода када је закључио да постоји одговорност тужених применом одредби чланова 113 и 114 истог закона, да је одговорност туженог издавача објективна а одговорност туженог одговорног уредника субјективна, која постоји с обзиром на поступање противно обавези новинарске пажње, због чега су обавезани да тужиоцу солидарно накнаде претрпљену нематеријалну штету и одлучио у ставу првом изреке и у делу става другог изреке у односу на обавезу главног и одговорног уредника у складу са одредбом члана 120 Закона о јавном информисању и медијима, дајући за своју одлуку ваљане разлоге које у свему као правилне прихвата и другостепени суд.

Правилно првостепени суд налази да је у конкретном случају повређено право на претпоставку невиности као право личности тужиоца јер је спорним текстом означен као “...” док је кривични поступак који је против њега вођен још увек био у току, односно тужилац у моменту објављивања спорног текста није био правноснажно оглашен кривим за извршење кривичних дела која су му стављена на терет. Тужени су супротно одредби члана 73 Закона о јавном информисању и медијима у спорном тексту означавањем тужиоца “...” повредили његово право као окривљеног у кривичном поступку који није правноснажно окончан, на поштовање претпоставке невиности. По налажењу првостепеног суда употребљена фраза не може бити оправдана са становишта постојања јавног интереса нити се може сматрати ставом и мишљењем аутора текста нити изношењем његовог вредносног суда које је сходно одредбама Закона о јавном информисању и медијима допуштено.

Одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете првостепени суд је правилном применом одредбе члана 200 став 2 Закона о облигационим односима и члана 232 Закона о парничном поступку, правилно оценио да правична новчана накнада за претрпљене душевне болове услед повреде угледа, части и права личности тужиоца износи 30.000,00 динара а при том је имао у виду тежину и значај објављених информација и ценио последице настале употребом израза “...”, да је текст објављен у току трајања кривичног поступка против тужиоца односно иако он није правноснажно осуђен. Правилно је првостепени суд на досуђени износ правичне накнаде тужиоцу сагласно одредби члана 277 ЗОО досудио и законску затезну камату почев од пресуђења применом одредбе члана 189 ЗОО, па до коначне исплате.

Жалбом се истиче да је тужилац након оптужби које су изнете против њега (као и услед јавног посла којим се бавио и пре) постао особа од изразитог интереса за јавност, те је присутна потреба да јавност буде обавештена о поступку који се против тужиоца води и догађајима у којима је инволвиран.

Међутим, тема којом се бави утужени текст и по налажењу овога суда јесте тема од општег интереса о којој јавност има оправдан интерес да зна и медији да извештавају, али не и за информацију којом је тужилац означен као "...". Наиме, недопуштено је некога означити учиниоцем каквог кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажне одлуке суда или другог надлежног органа у складу са чланом 73 Закона о јавном информисању и медијима имајући у виду да би се легитимни интерес јавности могао довољно остварити и без објављивања недопуштене информације, супротно овој законској одредби, којом се повређује основно право тужиоца, а то је право да буде сматран невином док се правноснажно не осуди од стране суда, па је у конкретном случају прекорачена слобода масмедија и противправно повређен тужилац.

Поред тога, ни према Конвенцији за заштиту људских права и основних слобода (Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода "Службени лист Србије и Црне Горе", Међународни уговори, број 9/03, 5/05, 7/05 и "Службени гласник РС", Међународни уговори, број 12/2010), као ни пракси Европског суда за људска права, слобода изражавања није апсолутна. Сама Конвенција у члану 10 став 2 прописује изузетке када се слобода изражавања може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама, а то је у случају да је то прописано законом, да постоји легитиман циљ тог ограничења, те да је то неопходно у демократском друштву.

И Закоником о кривичном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), ставом 1 прописано је да се свако сматра невином све док се његова кривица за кривично дело не утврди правноснажном одлуком суда (претпоставка невиности). Ставом 2 прописано је да државни и други органи и организације, средства јавног обавештавања, удружења и јавне личности дужни су да се придржавају правила из става 1 тог члана и да својим јавним изјавама о окривљеном, кривичном делу и поступку не повређују права окривљеног. Лице против кога је подигнута оптужница која још није потврђена према члану 2 став 1 тачка 2 истог Закона има статус окривљеног и тако се у средствима јавног информисања која извештавају о исходу поступка може у тексту и означити.

Стога су неоснованим оцењени наводи жалбе тужених којима се указује да објављеним текстом није повређена претпоставка невиности тужиоца као и жалбени наводи да употребљени термин "... " није познат у кривичном законодавству и ни на који начин не задире у биће кривичног дела које се тужиоцу ставља на терет, већ је колоквијални израз који новинар има право да употреби односно да се изрази те да његово мишљење ни на који начин неће утицати на окончање поступка, ма какво оно било.

С обзиром да право на претпоставку невиности Закон о јавном информисању и медијима установљава у циљу заштите људског достојанства, те да је ово право личности гарантовано сваком грађанину од стране правног поретка и Уставом Републике Србије у члану 34 и заштићено је грађанскоправном одговорношћу за случај повреде истог, то кршење претпоставке невиности има за последицу повреду достојанства личности. Због тога, имајући у виду интензитет и средство напада на заштићено добро и штетну последицу која је наступила у психичкој сфери тужиоца и по налажењу овога суда оправдава досуђивање накнаде због повреде угледа и части и

права личности тужиоца објављивањем недопуштене информације.

Неосновано се жалбом наводи да суд не узима у обзир целокупан текст већ извлачи из контекста један навод на чему заснива одлуку. Ово из разлога што је првостепени суд управо анализирајући цео текст закључио да наслов текста "... користе жене за одбрану" и наводи у самом тексту да су ... жене из ... браниле пред судом, због ...стотине њих подносе тужбу против жене која је изнела оптужбе у јавног, ... бране поставља се питање да ли су те жене слободном вољом браниле ...?", да је "...", као и "... " довођењем у везу са целокупном садржином текста објављеним насловом и изведеним доказима у току поступка, не представљају чињеничну тврдњу већ субјективни доживљај онога ко износи такав став, дакле вредносни суд који као такав не подлеже доказивању и као такав је заштићен правом на изношење мишљења у смислу члана 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Правилно првостепени суд налази и да управо из разлога што се писало о теми која је од јавног интереса, дозвољена су и извесна претеривања од стране новинара, као што су наводи да тужилац користи жену за одбрану и да га бране ..., при чему се поставља питање да ли га све те жене слободном вољом бране док с друге стране тужилац као јавна личност мора рачунати на одређену критику јавности и показати већи степен толеранције. Информације којима се тужилац квалификује као "... " и "... " представљају вредносни суд али који је образован управо на основу истинитих информација да су тужиочев ... његови ... називали..., па као такве не поседују подобност да доведу до повреде части и угледа тужиоца јер изношењем оваквих вредносних судова није дискредитован његов професионални успех.

Супротно жалбеним наводима, оваква аргументација првостепеног суда није у контрадикторности са усвојеним тужбеним захтевом обзиром да је првостепени суд образложио зашто није прихватио страначки исказ тужиоца да му је повређена част и углед у том делу налазећи да је усмерен на успех у спору, али је, сагласно свему наведеном правилно поклонио веру исказу тужиоца у погледу навода да му је повређена претпоставка невиности због тога што је у спорном тексту означен као "... ".

Неосновано се жалбом тужених истиче да је поводом истог текста односно мишљења да је тужилац "... ", тужилац покренуо кривични поступак против одговорног уредника медија, овде туженог, који се пред Првим основним судом у Београду води под бројем К 1365/21 у коме је дана 17.11.2022. године јавно објављена пресуда којом је одговорни уредник ослобођен оптужби за кривично дело увреде из члана 173 КЗ управо из аргументације да текст треба посматрати у целини (што суд није учинио у овом случају). Ово из разлога што сагласно одредби члана 13 Закона о парничном поступку, суд је у парничном поступку у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим, што значи само у случају када је донета правноснажна осуђујућа кривична пресуда, а не и у случају ослобађајуће кривичне пресуде.

Другостепени суд је ценио и остале жалбене наводе тужених али их није посебно образлагао применом одредбе члана 396 став 1 ЗПП јер не могу довести до другачије одлуке у овој правној ствари.

Потврђена је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном

применом одредби чланова 153 и 154 Закона о парничном поступку, имајући у виду успех тужиоца у спору, који је заступан од стране пуномоћника из реда адвоката. Њихова висина је правилно обрачуната применом важеће Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката у РС и Таксене тарифе из Закона о судским таксама. Одлука о законској затезној камати досуђеној на трошкове парничног поступка донета је у складу са одредбама чланова 277 и 324 ЗОО.

Имајући у виду све наведено, апелациони суд је одбио као неосновану жалбу тужених и потврдио првостепену пресуду у побијаном делу применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку и донео одлуку као у ставу првом изреке ове пресуде.

Пошто тужени нису успели са жалбом, а трошкови састава одговора на жалбу нису били потребни за вођење парнице јер исти није обавезна парнична радња према одредби члана 380 став 1 ЗПП, то парничним странкама не припадају трошкови другостепеног поступка, због чега је на основу члана 165 став 1 у вези члана 153 и 154 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Ирена Вуковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић